

**САМОСТІЙНА РОБОТА У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
ДО НАВЧАННЯ РУХОВИХ ДІЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У
ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
INDEPENDENT WORK SYSTEM PREPARE STUDENTS FOR
TEACHING MOTOR ACTIONS PRESCHOOL CHILDREN IN HIGHER
EDUCATION**

Резюме. У статті розглядається особливості організації самостійної роботи майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку руховим діям у системі професійної підготовки, як одну із найважливіших форм роботи у вищій школі. Основні способи її реалізації, критерії оцінки результатів і методів самостійної роботи під час підготовки студентів у системі вищої освіти. Проаналізовано основні шляхи її впровадження, види, рівні та методика організації самостійної роботи під час підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку руховим діям.

Ключові слова: самостійна робота, діти дошкільного віку, рухові дії, професійна підготовка, вищий навчальний заклад, дошкільний навчальний заклад.

Резюме. В статье рассматриваются особенности организации самостоятельной работы будущих воспитателей к обучению детей дошкольного возраста двигательным действиям в системе профессиональной подготовки, как одну из важнейших форм работы в высшей школе. Основные способы ее реализации, критерии оценки результатов и методов самостоятельной работы во время подготовки студентов в системе высшего образования. Проанализированы основные пути ее внедрения, виды, уровни и методика организации самостоятельной работы при подготовке будущих воспитателей к обучению детей дошкольного возраста двигательным действиям.

Ключевые слова: самостоятельная работа, дети дошкольного возраста, двигательные действия, профессиональная подготовка, высшее учебное заведение, дошкольное учебное заведение.

Резюме. В статье рассматриваются особенности организации самостоятельной работы будущих воспитателей к обучению детей дошкольного возраста двигательным действиям в системе профессиональной подготовки, как одну из важнейших форм работы в высшей школе. Основные способы ее реализации, критерии оценки результатов и методов самостоятельной работы во время подготовки студентов в системе высшего образования. Проанализированы основные пути ее внедрения, виды, уровни и методика организации самостоятельной работы при подготовке будущих воспитателей к обучению детей дошкольного возраста двигательным действиям.

Ключевые слова: самостоятельная работа, дети дошкольного возраста, двигательные действия, профессиональная подготовка, высшее учебное заведение, дошкольное учебное заведение.

V.Koshel

Summary. In the article the features of independent work of future educators for teaching preschoolers motor actions in the system of vocational training as one of the most important forms of work in high school. The main methods of implementation, criteria for evaluating results and methods of independent work during preparation of students in higher education. The basic ways of its implementation, types, levels and methods of independent work in preparing future teachers for teaching preschoolers motor actions.

Keywords: independent work, preschool children, motor actions, training, institution of higher education, pre-school.

Постановка проблеми: В умовах глобалізації відносин України із країнами світу перед системою освіти постають нові завдання та розкриваються нові перспективи. У підготовці майбутніх вихователів дітей дошкільного віку акценти зміщуються у бік використання інноваційних освітніх технологій, спрямованих на якісний освітній результат. Нові підходи до організації освіти у вищій школі зорієнтовані у першу чергу на виховання особистості, готової до самоосвіти й розвитку власних пізнавальних можливостей та інтересів,

самовдосконалення й самореалізації, готовності до успішної адаптації у процесі подальшої професійної діяльності.

Інтеграція України до європейської системи освіти зумовила необхідність переходу вищої школи до кредитно-модульної системи організації процесу навчання та оцінювання знань студентів, в основу якої покладено індивідуально-диференційовану форму навчання, зорієнтовану на організацію самоосвіти студентів.

Самостійна робота, яка сприяє поглибленню знань та вдосконаленню умінь і навичок, розкриває можливості для їх застосування, що є визначальним чинником виявлення компетентності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Питанням самостійної роботи студентів вищих навчальних приділяли багато уваги у своїх наукових дослідженнях А. Алексюк, М. Барахтян, Г. Костюк, О. Конопкін, О. Мороз, А. Молибг, О. Скрипченко, Н. Сидорчук, В. Онищук, О. Осницький та ін. Сучасні наукові розвідки зосереджені на вивченні питань розвитку самостійності під час позааудиторної діяльності О. Дубасенюк, Л. Клименко, В. Лозова, М. Лубенець, Л. Онучак й ін. [7].

Особливе місце серед проблем здійснення студентами навчальних завдань займає дослідження організації самостійної роботи й ролі викладача в цьому процесі. Це, зокрема, наукові доробки О. Аксьонової, В. Євдокимова, Л. Кочина, І. Сіданіч, М. Солдатенко, І. Шимко та ін.

Однак проблема організації чіткої й ефективної системи самостійної навчальної роботи студентів у процесі професійної підготовки залишається актуальною та має багато напрямів подальшого вивчення.

Мета статті полягає у тому, щоб охарактеризувати самостійну роботу студентів спеціальності "Дошкільна освіта,, як одну із найважливіших форм роботи у вищій школі, проаналізувати основні шляхи її впровадження, види, рівні та методику організації самостійної роботи під час підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку руховим діям.

Виклад основного матеріалу. Метою вищої освіти сьогодні є підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство в навчанні, вихованні і науково-методичній роботі. Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах забезпечується професійними освітніми програмами, на основі яких розробляються навчальні плани.

Навчальний план містить різні форми організації навчального процесу: аудиторні заняття – лекції, семінари, практичні або лабораторні заняття, контрольні заходи, а також позааудиторні заняття, до яких належить самостійна робота студентів.

В існуючих навчальних планах ці форми навчання, як правило, подані в рівній пропорції: половина навчальних годин відводиться для роботи в аудиторії, друга половина – на самостійну.

В той же час, в навчально-методичній літературі помітна тенденція до скорочення в навчальних планах аудиторних годин і збільшення годин, відведених на самостійну роботу (до 60% навчального часу) [6, с. 102].

Оскільки в плані підготовки на самостійне засвоєння навчального матеріалу відводиться половина і більше половини загального обсягу навчальних годин, то ця значна частина навчального навантаження повинна мати чітку визначеність відносно свого змісту і організації.

Самостійна робота студентів у вищому навчальному закладі традиційно включає такі види навчальної діяльності:

- вивчення навчальної літератури за темами, пошук додаткової літератури;
- конспектування, складання планів, тез;
- кодування інформації (складання схем, таблиць, графіків);
- написання рефератів, доповідей, оглядів, звітів;
- підготовка повідомлень до семінарських занять;
- виконання вправ, письмових контрольних завдань за допомогою комп'ютера, та ін.

Самостійна робота є основним способом оволодіння студентом матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час, але її зміст визначається робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Приклад оформлення змісту самостійної роботи студентів за спеціальністю 6.010101 „Дошкільна освіта” в робочій програмі з курсу „Підготовка майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку”.

Самостійна робота студентів

№ Теми	Завдання	Література	Форма контролю
1	Проаналізуйте функціональні обов'язки педагогічних і методичних працівників в організації фізичного виховання в ДНЗ	2,3,5	Конспект нормативних документів, щодо організації та контролю за системою фізичного виховання
2	Розкрийте механізм формування рухових дій та схематично змодельуйте структуру процесу навчання рухових дій	1,4	Конспект структури процесу навчання рухових дій
3	Розробіть схему правильної послідовності етапів навчання рухів дітей дошкільного віку	1,4	Схема послідовності етапів навчання рухів дітей дошкільного віку
4	Написання відгуку на прочитаний науковий текст (за вибором студента)	Наукова стаття	Письмовий відгук на наукову статтю

Рекомендована література:

1. Амосов Н.М. Здоровье и счастье ребенка. – М.: Просвещение, 1979.

2. Артемова Л.В. Пріоритети в підготовці педагогів дошкільного профілю // Дошкільне виховання. – 2002. – № 2. – С. 7 - 9.

3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.: Дошкільне виховання, 2012. – 70 с.

4. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2011. – 428 с.

5. Вільчковський Е.С. Професійна спрямованість підготовки фахівців з фізичного виховання // Збірник наук. праць до 10-річчя АПН України „Розвиток педагогічної і психологічної науки в Україні 1992 – 2002”. – Харків: ОВС, 2002. – 301 с.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбаченими для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники.

Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів також передбачає використання інформаційних технологій.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Для самостійної роботи студентів також рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять.

З кожної навчальної дисципліни викладачем розробляються методичні рекомендації з самостійної роботи студентів із урахуванням специфіки та цілей навчальної дисципліни, а також рекомендації щодо використання інформаційних технологій.

Підсумком самостійної роботи над вивченням дисципліни „Підготовка майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку” є

складання письмового звіту за темами, які передбачені робочою навчальною програмою.

Загальний обсяг звіту визначається з розрахунку 0,25 сторінки на 1 год. самостійної роботи. Звіт включає план, вступ, основну частину, висновки, список використаної літератури та додатки.

Звіт оформлюється на стандартному папері формату А4 з одного боку. Поля: ліве – 30мм, верхнє та нижнє – 20мм, праве – 10мм. Звіт може бути рукописним або друкованим і виконується державною мовою.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається в терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем.

Контроль самостійної роботи з навчальної дисципліни «Підготовка майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку» проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів та письмового звіту;

- з практичних занять – на основі перевірки виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів самостійної роботи є такі:

- виконання всіх видів самостійної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів самостійної роботи майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в процесі навчання у вищому навчальному закладі проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання, реферати, звіти про виконання самостійної роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40 % – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60 % – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80 % – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення);

100 % – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Висновки. На основі аналізу теоретико-методологічних засад досліджуваної проблеми, власного педагогічного досвіду ми вважаємо, що лише планомірний, прогностичний та інтегрований підхід до організації та проведення, керівництва та управління самостійною роботою студентів, відповідно до освітньо-професійної програми підготовки майбутнього педагога сприятиме цілісному підході до досліджуваного феномену та забезпечення прогнозованого результату. А для того, щоб самостійна робота була ефективною, студент має глибоко усвідомити її необхідність, мету й подальшу корисність для себе; точно і конкретно визначити завдання, терміни та розуміти методику її виконання.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вдосконаленні та впровадженні наскрізної програми самостійної роботи для студентів спеціальності „Дошкільна освіта” в сучасному вищому педагогічному навчальному закладі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи / Любов Вікторівна Артемова. К. : Кондор, 2008. – 272 с.
2. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: Монографія / Ганна Володимирівна Беленька. – К., 2006. – 148 с.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – Суми: Університетська книга, 2011. — 428 с.
4. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра за спеціальністю 6.010101: Дошкільне виховання / упоряд. та голов. ред. В.І. Бондар. – К.: МОН України, 2005. – 104 с. – (Нормативні директивні правові документи).
5. Кошель А.П. Формування культури здоров'я майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / Кошель Анна Павлівна. – Ч., 2015. – 199 с.
6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник Віктор Михайлович Нагаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Володимир Львович Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.